

Marta Siekierska

Художественные образы Одессы и Сараево в славянской литературе в контексте исследований культурного пространства

Streszczenie

Niniejsza rozprawa jest poświęcona obrazom Odessy i Sarajewa w literaturach słowiańskich w kontekście współczesnych teorii nad przestrzenią kulturową. Głównym zadaniem była analiza sposobu reprezentacji wspomnianych miast w literaturze bośniackiej i rosyjskiej. Jako materiał badawczy posłużyły wybrane teksty autorów bośniackich i rosyjskojęzycznych. W przypadku Sarajewa są to utwory autorów jugosłowiańskich (przed 1991 rokiem) i bośniackich (od 1991 roku do 2017 roku). W drugiej części pracy w polu widzenia znalazły się powieści napisane w języku rosyjskim, niemniej jednak ich autorów nie można jednoznacznie zidentyfikować jako Rosjan. Rozprawa podzielona jest na sześć rozdziałów, wstęp oraz zakończenie. Rozprawie towarzyszą streszczenia w języku polskim i angielskim, bibliografia oraz aneks, w którym znalazły się przetłumaczone na język rosyjski cytaty w języku bośniackim, które przywoływane są w tekście pracy w swoim oryginalnym brzmieniu. W celu przeprowadzenia analizy na wstępie konieczne było przedstawienie wybranych współczesnych teorii przestrzennych. Teorie, które potencjalnie mogły znaleźć zastosowanie w interpretacji analizowanych dzieł zostały omówione w rozdziale pierwszym. Rozdział drugi i czwarty przedstawiają oddzielne, pomniejsze stany badań, dotyczące odpowiednio Sarajewa i Odessy. Najobszerniejszy, trzeci, rozdział to interpretacja wybranych utworów autorów sarajewskich. W rozdziale trzecim została podjęta próba analizy i identyfikacji roli przestrzeni w omawianych utworach oraz sprawdzenia, w jaki sposób miasto wpływa na bohaterów lub przeciwnie, w jaki sposób bohaterowie utworów kształtują określoną przestrzeń miejską. Przeprowadzenie badania było możliwe po części dzięki zastosowaniu teorii przestrzennych, które znalazły się w rozdziałach teoretycznych pracy. Z kolei dwa ostatnie rozdziały pracy, piąty i szósty, zawierają interpretację przestrzeni w powieściach-sagach osadzonych w Odessie. Literaturę podmiotu w tych rozdziałach stanowią powieść Władimira Żabotyńskiego *Piatiero (Пятеро)* oraz *Russkaja kanariejka. Želtuchin (Русская канарейка. Желтухин)* autorstwa Diny Rubinej. W podsumowaniu pracy znalazły się wnioski, dotyczące sposobu ilustrowania tytułowych miast w utworach literackich. Zwrócono uwagę na podobieństwa i zależności pomiędzy tekstami z Odessy i Sarajewa. Nakreślono również możliwe kierunki kontynuacji badań nad przestrzenią kulturową obu miast w przyszłości, poszerzające horyzont refleksji o wyodrębnione kwestie kobiece i/lub żydowskie, które w naszej ocenie mogłyby

stanowiąc cenne uzupełnienie, zapoczątkowanych badań porównawczych dotyczących obu
153

miast. Bibliografia zawiera wykaz wykorzystanej literatury, podzielonej odpowiednio na
źródła w języku angielskim, bośniackim, polskim, rosyjskim i ukraińskim.